

Wilgen kweken op lege bedrijventerreinen

Wilgen zijn heel geschikt om energie van te maken. Volgens Probos ligt er 2000 hectare aan onbenutte bedrijventerreinen klaar om te beplanten met wilgenbossen.

Uit een verkenning van Probos in opdracht van InnovatieNetwerk blijkt dat er goede kansen liggen voor de teelt van biomassa op een deel van tijdelijk onbenutte bedrijventerreinen in Nederland.

Uit de pilot blijkt dat gemeenten aarzelen, maar toch graag willen helpen, in faciliterende zin. Investeren in energiecentrales om de geoogste wilgen te verwerken doet de overheid echter liever niet. Dat is aan de markt.

We citeren deze interessante studie: “Nederland kent duizenden hectares aan gronden die zijn bestemd voor bedrijventerreinen, maar waar als gevolg van de economische crisis de ontwikkeling niet of moeizaam op gang komt. Bedrijventerreinen waar slechts een of twee bedrijfspanden op een verder grote kale vlakte staan, worden een steeds groter schrikbeeld voor gemeenten en projectontwikkelaars. Ook zijn er nieuwe bedrijventerreinen, waarvan nog niet alle locaties zijn ontwikkeld.”

Het plan: “Wanneer deze gronden (tijdelijk) worden ingezet voor de teelt van biomassa, krijgen ze niet alleen een nuttige bestemming, maar kan er tevens een aantrekkelijke landschappelijke en maatschappelijke (recreatieve) invulling worden gegeven aan deze terreinen. Wilgenplantages kunnen bovendien de groene uitstraling van een gemeente versterken, doordat er lokaal een duurzame brandstof wordt verbouwd. Een deel van de plantages kan wellicht ook worden opgenomen in de permanente groenvoorziening van het bedrijventerrein. Het traditionele ‘schaamgroen’ op bedrijventerrein dient momenteel vooral als groen decor en heeft ecologisch én economisch vaak weinig waarde. Sterker nog: het beheer van dit groen kost in de regel geld.”

Ideaal is om het kaphout lokaal in te zetten: “Wilgenplantages leveren als groenvoorziening een nuttige brandstof op waarmee het beheer van het groen op termijn kostenneutraal of zelfs (afhankelijk van een aantal factoren zoals schaal en tijd) winstgevend kan worden uitgevoerd. Ook kan een deel van de warmte-vraag op het bedrijventerrein worden ingevuld met de vrijkomende houtsnippers. Steeds meer bedrijven wekken immers warmte op met houtsnippergestookte ketels. Bovendien leveren de wilgen een positieve bijdrage aan de biodiversiteit van het bedrijventerrein. Onderzoek heeft aangetoond dat wilgenplantages een verrassend hoge biodiversiteit aan onder meer vaatplanten, paddenstoelen, insecten en broedvogels kunnen herbergen.”

Mogelijkheden zijn er volgens Probos volop: “In Nederland is circa 2.000 hectare aan braakliggend bedrijventerrein in potentie geschikt voor de aanleg van wilgenplantages. Om eigenaren van bedrijventerreinen te interesseren voor deze teelt, is het nodig om één of meerdere pilots te starten waarin dit concept in de praktijk wordt gedemonstreerd en waarbij alle praktische randvoorwaarden en potentiële knelpunten in beeld worden gebracht. Op verzoek van InnovatieNetwerk is Probos op zoek gegaan naar pilotlocaties.”

Gemeenten zijn om verschillende redenen toch wat aarzelend: “Uit de verkenning blijkt dat gemeenten over het algemeen positief staan tegenover de aanleg van tijdelijke wilgenplantages. Er zijn echter ook aarzelingen. Ten eerste is men bang dat de toekomstige ontwikkeling van het bedrijventerrein kan worden gehinderd, doordat er met de aanleg van wilgenplantages een vorm van natuurontwikkeling optreedt. Het is zaak om dit juridisch goed te regelen (zie kader Flora- en faunawet). Een ander mogelijk knelpunt is de benodigde braakligtermijn. De aanleg van wilgenplantages vergt een investering van circa 2.700 tot 4.000 euro per hectare. Om (een deel van) deze investering terug te verdienen, is het nodig dat de wilgenplantage langere tijd in stand wordt gehouden, bij voorkeur zes jaar of langer. De meeste benaderde partijen zijn terughoudend in het voor langere tijd beschikbaar stellen van gronden voor wilgenplantages. Enerzijds wil men zich simpelweg niet voor zo een lange tijd vastleggen. Anderzijds wil men voorkomen dat hiermee het signaal wordt afgegeven dat het bedrijventerrein de komende zes jaar zeker niet tot ontwikkeling zal komen. Immers: daarmee zouden bedrijven kunnen worden afgeschrikt om zich er te vestigen. Een ander aandachtspunt is dat veel van de braakliggende gronden op de bedrijventerreinen momenteel worden verpacht aan agrariërs of particulieren met hobbydieren. De meeste gemeenten geven aan dat wilgenplantages tenminste zoveel rendement moeten opleveren als de huidige pachtinkomsten.”

De onderzoekers vonden toch enkele proeflocaties: “Uit de verkenning kwamen de volgende partijen naar boven met bedrijventerreinen waar mogelijk een pilot kan worden opgestart: de gemeenten Zwolle en Almere en Wageningen UR in Lelystad. Met deze partijen zijn aanvullende gesprekken gevoerd en is informatie ingewonnen om de randvoorwaarden en knelpunten voor de aanleg van wilgenplantages nader in beeld te brengen.”